

Instructie door de Staaten van Zeeland gegeven aan hunne Gecommitteerden, om den Prinsse van Orange, enige zaaken daer te diehen, betrekke-lyk tot de Quate tuschen Holland en Zeeland; ende, nadere Unie, de gedagten der Stad Middelt-burg over deelve enz.

1579, 11 Maart

Instructie, daer by gecommiteerd worden mijs desen, om te reysen ende te verthooren aen zyn Pryncelyche Excellentie, van weghen de Statens' Landts Graeffelicheyt van Zeelandt, Joos Eeuwboezoor Teelinck, Mr. Gaspar Vosberghen en Adriaen Man- maker, Tresorier van de voor- noemde Staten; oft die mee- stendeel van hunnyden, t'ghel- des ende soe hier naer volght

Eerst sullen de voorz. Gedeputeerde, naer alle gediensfighe en ootmoedighe recom- mandatien, syne voorz. Excellentie, van we- ghen den Staten van Zeelandt, hert grondtlick bedancken van de groote moeyte, zorghe en trauail, die hy is doende en continuerende in des gemeyne Landts faecken ende welvaren, tegens de algemeyne Vyanden en hunne adhe-

V

renten,

renten, nyet achterlatende daerenbouen de saeck-
 ke van Zeelandt en Hollandt zulk te beherten,
 dat alle hunnen toevlucht in hunne zwaricheden
 op syne Princelycke Excellenties voorsichtich-
 heyt ende wysheyt alleene is rustende, bidden-
 de daeromme seer ootmoedelick, de saecke van
 Zeelandt ende Hollandt sulcx voor gerecomman-
 deert te houden, dat de voorz. Prouincien ver-
 zeeckert moghen blyuen, tegens alle surprinse
 en invasiën van de Vyanden, in goede ruste en-
 de vrede, met particulier versueck en bede,
 dat syne Princelycke Excellentie aenschouw ne-
 mende op de aermoede en gesteltenisse van den
 Lande van Zeelandt, gelieue het Landt van
 Zeelandt sulcx te sublevaren, dat het sel-
 ue bouen syne macht nyet en worde be-
 zwaert.

Daer naer sullen zylieden, volghende d'In-
 structie medegegeuen Arent Diricxsoon van
 Leyden, Burgemeester der Stadt van Vuytrecht
 van den VIen February lesleden, ende die am-
 pliatie der seluer instructie van den XXVIen der
 voorz. maendt February, op Joncheer Johan,
 Heere van Schaghen & Abraham van Almonde
 en Mr. Pauwels Buys, in alle poincten der voorz.
 Instructie respectiue, het prouffyt en voordeel
 van die van Zeelandt en van de Geunieerde
 Prouincien in alles sien te vorderen, ten mee-
 sten prouffyte en voordeele t selue mogelick
 zy, en insonderheyt te excuseren en te ver-
 schoonen alle de zwaricheden, die by de Gene-
 rale Staten van dese Neerlanden gemouert sou-
 den moghen werdden, ter cause van de besluy-
 tynghe van de Naerder Unie, nu onlancx toe
 Vuytrecht gemaect ende gearresteert, en dat
 by de selue, en die assistentie ter cause van
 dyen

dien gelooft, de Generaliteyt geensins geprejudiciert en sal worden, als wefende alle de Middelen der voorfz. Unie geeygent ter gemeyne defenfie van de Generaliteyt van dese Neerlanden: Ten welcken fyne zylieden fullen ernftelick remonftreren en fustineren, dat d'assistentie den Generalen Staten tot noch toe gedaen van XXV. Vendelen voetknechten en C. peerden, soo verre den noodt verheyschen soude defelue te gebruycken in Gelderlandt ofte elders, ten dienste ende behoefte van dese nyeuwe Unie (tot wyens lafte in t gemeyn de voorfz. XXV. vendelen en C. peerden behooten gelyckelick te commen) dat het felue verftaen moet worden te wesen, soo wel ten dienste van de Generaliteyt als van de voorfz. Unie: befigende daeromme alle middelen, om de voorfz. Unie te vorderen ende te bevestighen, zoo by fyne Excellentie, als aen de Generale Staten, defelue verfoeckende, daerinne te willen commen, ende die te helpen handhouden, verfoeckende bouen al zyne voorfz. Excellentie zeer ernftelick, dat haer gelieue defelue Unie te ratificeren ende te ondertekenen, ende defelue te doen obserueren ende ftrictelick onderhouden, die alree geteekent en aengenaem gevonden hebben, midtsgaders de refterende Prouincien, Steden ofte Leden van dyen defelue noch nyet geteekent hebbende, te remonftreren, hoe noodich dattet is, tot dese naerder Unie neffens andere te begeuen.

De voorfz. Gedeputeerde fullen fyne Excellentie aendienem het voornemen van die van Middelburch, van dat zy hun foecken te fubtraheren vuyt deser Unie, onder 't pretext van hunne Prewilegien: Ende want 't felue is een

faecke van zeer quade exemple, en die dageliex zeer veel zwaricheden ende questien innebrenght, en meer soude, indyen daer by tyts nyet inne versien en wordt, hoewel de Staten die van Middelburch houden in de voorz. Unie vervan- ghen, soo by voix als by vele voorgaende Acten confirmatoir derseluer; sullen nyetemin die voorz. Gedeputeerde syne Excellentie van we- gen de Staten versoeken, ten eynde hy by syne intercessie en autoriteyt de selue gelieue te benemen hun misverstandt, ende te brenghen ende vermanen tot redelicheyt, tot gemeyne ruste, vrede en verzeekertheyt.

Ende omme op 't saict van de Quotifatie tus- schen Hollandt en Zeelandt, een goede pose differentiael geweest hebbende en als noch we- sende, eens een goeden voet genomen te mo- ghen worden, tot contentemente, ruste en vrede van beyden zyden, sullen de voorz. Ge- deputeerde voor al anderwerff in communica- tie treden mette Gedeputeerde te Antwerpen synde van wegen die van Hollandt, om te proeuen, off men dyen aengaende nyet en sou- de connen treden in eenich vryendelick accord onderlynge, sonder syne Excellentie te moi- jen, ende soo verre daer geen hope en soude syn om dyen aengaende te moghen accorderen, sullen de voorz. Gedeputeerde vernemen, oft die van Hollandt eenige scrite- licke remonstrancie gedaen moghen hebben, desen aengaende, aen syne Excellentie, om het selue gesien, daerop te doen naer gelegentheyt van der zaeken, ende zullen vooral versoeken v in die van Hollandt, oft zylieden hebben vol- commen last, en commissie, om dyen aengaende met dyen van Zeelandt 't accorderen, oft het

ge-

geschil te stellen en te refereren oft te submitteren aen syne Princelycke Excellentie, om daerinne te definieren, soo syne Vorstelycke Genade goet vinden sal: Ende soo verre die van Hollandt volcommen last hebben van submissie, sullen oock van weghen die van Zeelandt die decisie opt different van de Quotifatie refereren en geheelick submitteren aen syne Furstelycke Genade, haer exhiberende ten dyen syne, by forme van aduertisfement (uuuuu), de redenen van die van Zeelandt hier toe dienende, begrepen soo in zeeckere remonstrancie eertyts gemaect, als by den voorz. aduertisfemente, ende die discoursen die henlieden kennelick zyn, en de genen die men hunlieder wysheyt t' daer en bouen noch toebetrouwt: Ende zoo verre de Gedeputeerde van Hollandt gecnen volcommen last & hebben van submissie aen syne Princelycke Excellentie desen aengaende, zullen des nyet tegenstaende de voorz. Gedeputeerde, in presentie van syne Excellentie communiceren desen aengaende met die van Hollandt, om te weten hoe naer dat men malcander sal connen verstaen, ende sullen de voorz. Gedeputeerde in t accorderen en communiceren op de voorz. Quotifatie ernstelick aenhouden, dat die Staten, oft Raedt van Hollandt, dyen van Zeelandt geen beleth en doen in de executie, die de voorz. Staten van Zeelandt begeren te vorderen op de goeden van der

(uuuuu) Ik zoude dit advertisfement, benevens verscheide gewisfelde stukken over het werk der Quote tuschen Holland en Zeelandt hebben kunnen uitgeeven; doch zy zouden te veel plaats beslaan naar maate van 't geen 'er uit te leeren is: een kort uittreksel van een derzelve vindt men in de *Hist. der Satisfactie van Gpes* bl. 377.

den Abdye van Middelburch, gelegen tot Heusden, midtsgaders op dat affgedaen werdde; de belastyng by die van Hollandt opgesteld van een oortken op elck last turffs; insgelycks dat de voorz. Staten van Hollandt sullen laeten volgen de Staten van Zeelandt alle de geestelicke goeden en innecommen van dyen, toebehoorende in Zeelandt, gelegen ofte gehypotecqueert in Hollandt, midts presentatie dyen van Hollandt van gelycken te doene, verfoeckende oock dat de Reeckencamer van Hollandt de Staten van Zeelandt aldaer acces geue, ende communicatie doen, midtsgaders restitutie oft oock copie van alle de bescheeden boecken, reekenin ghen, pampieren en munimenten, de Staten van Zeelandt en Hollandt aengaende, in de voorz. Reeckencamer berustende, alsoo die d'een en d'andere gemeyn geweest sijn, met reciproque presentatie, soo verre in Zeelandt yet is, dat hunlieden soude gerieven, dat men hunlieden daer inne sal gelieuen, waer toe de voorz. Gedeputeerde sullen besighen die intercesie en authoriteyt van syne Princelycke Excellentie, op dat het Landt van Zeelandt (d'welck by dese oorloghe gans gedenatureert en verwoest is) mach wederom by wetenschap van de oude Priuilegien en Costumen gebrocht worden in staet en tamelicken voorspoet.

Ende om t voorz. aduertisfement op de redressche van de Quotifatie voorz. te moghen opentlick remonstreren, op dat syne Excellentie en die van Hollandt mogen verstaen, dat die van Zeelandt anders nyet en soecken, dan gelycke lasten te draghen, naer elcx macht, met die van Hollandt, sullen de voorz. Gedeputeerde, van wegen den Staten van Zeelandt, pre-

presenteren voor den eenparichsten voet, en daer by nyemandt hem met redenen en fouden connen oft behooren te beclaghen, dat die van Zeelandt te vreden syn, de voorfz. Quotifatie tusschen Hollandt en Zeelandt te laeten dreseren, naer raete van de estimatie ofte weerde van de onruerende goederen, soo huysen, schueren, zoutkeeten, taenhuysen, meestouen, zeeperyen en andersfins binnen de Steden en ten Platten Lande, als oock van den gronden van erfuaen, hoedanigh die moghen wesen nyet vuytgesteken, die respectiue in de twee voorfz. Prouincien, by deugdelicke taxatie gevonden en gemaect sal worden, naer de instructie daer op gesamentlick te concipieren. Ende want, terwyle men besich is ter effectuatie van 't gene voorfz. is, veel tyds wel mochte verlopen, ende dat daer en tusschen de gemeyne defensie van Hollandt en Zeelandt nyet en mach naegelaten worden, daertoe dagelicx groote merkelicke somme van penningen, bouen het innecommen van de Generale Middelen, nootwendich fullen gevonden en promptelick gefurnieert moeten worden, fullen de voorfz. Gedeputeerde de Staten van Hollandt presenteren, het gene bouen 't employ vande Generale Middelen te cort sal commen, dat de Staten van Zeelandt by prouisie naer rate van ten hoogsten sesse in 't hondert hunne Quote fullen furnieren, onder expres bespreck nochtans, wat de Quote van Zeelandt meer oft min sal bedraghen, als die taxatie van de weerde van de onreurende goederen, huysen, landen &c, in der formen hier bouen verhaelt, gedaen sal wesen, dat men 't selue oft rembourseren sal, oft tegens andere contributien zelfs inne mogen houden en aen de Quo-

te affrekenen , waarmede alle inconuenienten verhoet en de voorfz. taxatie oock te beter eerftdaechs gevordert fal worden.

De voorfz. Gedeputeerde fullen metten Generale Staten zien te appoincteren nopende t recht van conuoyen op de Spaensche , Italiaensche en Fransche wyne , en de Spaensche en Italiaensche wyne , ten hoochften laeten stellen op twee gulden , ende min , ist mogelijk , op conditien dat van de Rynsche wyne gelyk recht van conuoy betaelt fal worden , sulcx dat de voorfz. Spaensche en Italiaensche wyne nyet hoogher gestelt en worden dan de Rynsche wyne , ende dat d'executie van desen nyet eer in Zeelandt in train gebrocht en fal worden , voor dat die van Dordrecht van gelycken het recht van de conuoyen op de Rynsche wyne , naer aduenant van de voorfz. Spaensche en Italiaensche wyne , soo men mette Generale Staten fal connen accorderen , in train gebrocht fullen hebben , laetende de Fransche wyne stellen op de helft , naer aduenant van de Spaensche , Italiaensche en Rynsche wyne . Ende al zoo men verstaet dat die van Dordrecht de Rynsche wyne tot hoogher recht van conuoy gestelt en geaccordeert hebben , dan van twee gulden , soo verre men desen aengaende op de voorfz. last nyet en soude connen accorderen mette Generale Staten , fullen de voorfz. Gedeputeerde het recht van de contributie van de wyne stellen en submitteren aen syne Excellentie , altoos met bespreck , dat de Spaensche en Italiaensche wyne nyet hooger gestelt en fullen worden , dan de Rynsche en de Fransche wyne naer proportie op de helft van dyen , sonder dat de voorfz. Gedeputeerde fullen

len

len moghen submitteren aen syn Excellentie die questie nopende den ontfaek van 't recht van de comoyen van de innscommende coopmanschappen, die niet alhier in Zeelandt sustineert behooren gehouden te worden; hoewel die elders gedefinert moghen sijn.

De voorsz. Gedeputeerde, zou verre nootdij, sullen aen syn Excellentie die excuse doen op de verfochte verzegelynge van de schult van den Palgrate; soq ouer midts de aermoede van den Lande van Zeelandt en groote schulden ter cause van der oorloghe; als de groote lasten van gelchooten ter betalyngs van deselue; ende tot behoeff van eens yegelyx dyckghe nu zynde, remonstrerende; dat de selue schult nyet meer aen en gaet dyen van Zeelandt, dan die en doet die ganiche Genraliteyt.

Sullen mede de voorsz. Gedeputeerde syne Excellentie remonstreren de redenen, waerom men in Zeelandt geraitsaem vindt alleene syne voorsz. Excellentie te willen kennen als Oeuerste en Souuerneur van alle's Lands zaecken, en nyet syner Furstelicke Genade s'broeder, Graeff Jan van Nassau, denwelcken zy nochtans gesamentlick, vuytgenomen die van Middelburg, gecoren en bewillicht hebben, onder 't goet behaghen van syne Furstelicke Genade, als Directeur van de nyeuwe Unie.

De voorsz. Gedeputeerde sullen syne Excellentie seer ootmoedelick verfoecken, ten eynde hem gelieue de Stadt van der Tholen te doen bezetten mettet garnisoen, d'welck betaelt wordt van die van Zeelandt, om de redenen hun lieden wel bekend. Van gelycken sullen mede syne Excellentie bidden, de handt aene te houden, ten eynde de ruyteren en voetvolck

int Landt van der Tholen gevallen; moegen
 by synder Furstelicke Genade intercessie, van
 daer geweest worden, alsoo, midts hun lie-
 der compste, de Gemeyne Middelen van Zee-
 landt aldaer tot nyete commen, behaluen de
 depauperatie van het geheel Eylandt.

Nopende 't Placcaet oft Ordonnantie tot
 dobbele toerustinghe van Scheepen hun ter zee-
 vaert generende, alsoo daer op in Hollandt en
 alhier, naer communicatie, geresolueert is,
 nyet te willen eenige nyeuwicheyt oft verande-
 ringe toe laten, dan met aduyse van syne Prin-
 celycke Excellentie, sullen de voorisz. Gede-
 puteerde zyne voornoemde Excellentie bidden,
 de handt daer aene te houden, als Admirael,
 dat met gemeyne aduyse en consente op alle in-
 conuenienten van der zeevaart mach gedispo-
 neert werdden.

Aldus gedaen in 't Hoff van Zeelandt tot
 Middelburg den xi Martii 1579. *Ch. Roels.*

*Register C. ter Staaten Griffie van Zee-
 land. fol. 49.*

